Enviar la Correspondencia a: Cas. Correo No. 8. Sucursal 17 - Bs. Aires.
Redacción y Administración
LEANDRO L. ALEM 14
T. E. 34 - 1322
Uradne ure od 10—12
★
NAROČNINA:
Za eno leto $ 8.—
Za pol leta $ 5.—
Za inozemstvo 2 dolarja
Posamezna štev. 20 cts.

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOESLAVA) PARA TODA SUD AMERICA

REGISTRO NACIONAL DE LA PROPIEDAD INTELECTUAL No. 297218

CORREO ARGENTINO Sucursal 19

FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 3159

TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 1551

LETO (AÑO) IV. BUENOS AIRES, 30 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1949 Nº 36

El espectro de la crisis y el Plan Marshall!

El 8 del actual dió comienzo en Wáshington la Conferencia entre representantes del Gobierno Británico con los del Gobierno de Estados Unidos, a fin de dar solución a "la crisis económica mundial", según declaraciones de Mr. Bevin.

Esta reunión se hace en un momento en que la crisis, **EFECTIVAMENTE**, va envolviendo a todo el mundo capitalista. Gran Bretaña, que salió mal parada de la Segunda Guerra Mundial, por la causa de la lucha de los pueblos dependientes y por la "reconquista" de sus esferas de influencia por el coloso imperialista norte-americano, hoy se ve en la necesidad de recurrir a los financistas de Wáshington para que le solucionen su problema de la crisis y a decirles que el derrumbe de Gran Bretaña es el derrumbe también de Norte América.

Mr. Bevin no oculta el agudo comienzo de la desocupación al señalar que en Inglaterra pasa lo mismo que en Estados Unidos, porque ya "se han adoptado los subsidios para los desocupados". Las cifras oficiales indican que en Estados Unidos, hay 4 millones de desocupados y 2 millones de semi-desocupados y que éste comienzo de profunda crisis que abarca a Norte América, a Gran Bretaña, se va agudizando y palpando visiblemente en el resto de los países capitalistas con dependencia económica de los mismos.

Mr. Bevin manifiesta que "es una insensatez decir, que haya fracado el Plan Marshall". Y ¿cómo se explica la profunda "crisis económica mundial", reinante a pesar de ese Plan "salvador"?

El Plan Marshall ató más aún a los países que se mueven dentro de su órbita, a los intereses del imperialismo norteamericano, incluso a Gran Bretaña.

El canciller inglés ha expresado en vísperas de la conferencia que la misma tiene como propósito de "ganar la lucha por lograr un mundo único, . . . libre y demócrata"; como si la existencia de las Naciones Unidas formada por todos los países del mundo amantes de lo "libre y demócrata", no tuviera, **ELLA**, la tarea de lograr un "mundo único y unido", para preservar la Paz y laborar por el progreso de la humanidad.

Es que el Plan Marshall, no ayudó en lo más mínimo la reconstrucción de Europa ni la "salvó del caos y la ruina", sino que llevó a los países atados al mismo a una mayor dependencia, y ha demostrado ser un instrumento que no salva a los pueblos de la crisis, en la que hoy se debaten. Practicamente ha destruído todos los esfuerzos que se hacen en la solución de los problemas mundiales dentro del marco de la organización unida de las naciones.

Con el Plan Marshall se quiere suplantar a las Naciones Unidas, y la Conferencia de Wáshington lo demuestra.

La "salida" a la "crisis económica mundial" no es justamente como se va conseguir a través del Plan Marshall, ni a través del engendro del Pacto del Atlántico. Esta salida significa la **GUERRA**. Los pueblos cada día lo entienden más.

La "vida mejor para el individuo", como dice Mr. Bevin, no se logra a través de Planes. o pactos guerreros. En esta "salida" los pueblos pierden todo; únicamente salen ganando los grandes financistas, que febrilmente preparan la guerra como salvación de sus intereses bastardos.

La **VERDADERA** salida a la crisis es la edificación del sistema económico socialista, hacia el cual avanza la humanidad. ¡Los hechos lo demuestran! Después de la primera Guerra mundial en una sexta parte del mundo se echaban las bases socialistas y en la Unión Soviética **NO** hubo crisis. Después de la segunda Guerra mundial, cuando se pretendió, — a través del Pacto "Anticomintern" — aplastar al país del Socialismo, ese mismo sistema económico socialista, en el cual **NO PUEDE** haber crisis. abarca a una tercera parte de la humanidad, dentro del cual se encuentran los pueblos de Yugoslavia.

La historia enseña que el Plan Marshall, el Pacto del Atlántico y los demás planes o pactos similares, tendrán el mismo fin que los formados por el "Eje" Roma-Tokio-Berlín.

¡Así lo quieren los pueblos!

GOVOR MOŠE PIJADE V BEOGRADU

Socialistična resnica je na naši strani

Ob vrnitvi desetih beograjskih mladinskih brigad s ceste Bratstva in enotnosti je bilo v Beogradu veliko zborovanje, na katerem je spregovoril tudi član politbiroja CK KPJ Moša Pijade.

Na pričetku svojega govora je Moše Pijade dejal, da "**zanesljivo upamo, da bo avtomobilska cesta, že do konca tega leta dograjena.**" Zgraditev te ceste bo udarec po licih vsem takim malodušnežem, ki so skušali sejati malodušje okoli sebe. Rezultati, ki so bili doseženi na avtomobilski cesti v Novem Beogradu so tudi udarci po licih tistim v tujini, ki so začeli z dozdevno kritiko proti Jugoslaviji in nadaljevali z gospodarsko blokado, obmejnimi incidenti, prekinitvijo kulturnih in drugih stikov, dokler niso prignali tako daleč, da govore danes v svojih notah o naši državi kot o majhnemu ščenetu, ki se je drznil lajati na velikega slona.

Govorili so o avtomobilski cesti, zlasti pa o graditvi Novega Beograda, da je to pustolovščina. Ni pustolovščine tam, kjer sta ljudstvo in naša mladina pripravljena vse za zmago pravilne linije svoje ljubljene partije. Uspehi naše graditve so toliko bolj rasli, kolikor so bile večje težave, ki jih povzročajo tisti, od katerih ne bi mogli tega nikoli pričakovati. To jim ni prav nič pomagalo. Enotnost ljudstva in in njegovega vodstva ni bila nikoli tako trdna kot danes in vsak dan postaja še trdnejša.

Hoteli so, da bi se partija uprla svojemu vodstvu pa so dosegli ravno nasprotne uspehe. Cementirali so enotnost našega ljudstva, mladine in vodstva. Razumljivo je, da jih je ta neuspeh pripravil do besa in groženj. Mi ta bes razumemo, ker prihaja iz obupa zaradi neuspeha, grožnje pa nas niso omajale. V najusodnejših časih niso naši narodi nikoli izgubil glave in vdeno so vedeli, kaj je njihova dolžnost do domovine, svobode in neodvisnosti.

Ves svet ve, zakaj se danes FLRJ bori, da se bori za človeške pravične in enakopravne odnose med socialističnimi državami. Ko govore, da je ZSSR slon, FLRJ pa ščene, ki misli, da je močno zato, ker laja na slona, odkrivajo pred vsem svetom, kako razumejo odnose med socialističnimi državami, kako razumejo odnose med veliko in malo socialistično državo.

Tisti, ki stvari tako postavljajo, so prevzeli velikansko odgovornost. S takim rasnim prezirom do majhnega naroda je doslej govoril samo Hitler. Zdaj piše glasilo IU, da bo prišla rešitev od FLRJ. Točno je, to bi mogli vedeti že pred letom dni. Rešitev je v naših rokah z zgraditvijo petletnega plana, z zgraditvijo socializma v državi, z moralno politično zmago naših pravilnih pogledov na to, kakšni morajo biti odnosi med socialističnimi državami. Socialistična pravica je na naši strani.

Moše Pijade se je zahvalil mladini za njeno delo in zaključil:: "**Svetla in veličastna je pot, po kateri korakate vi mladinci . . . . nadaljujte pogumno to pot in ne bojte se nikakih težav, nikakih ovir, nikakih groženj.**" Ni težave, ki je naši narodi s tako mladino ne bodo premagali, ker jim je na čelu junaška komunistična partija in kre stoji na čelu te partije največji sin naših narodov, tov. Tito."

Spoznali so krivičnost resolucije Informbiroja

V Jugoslaviji je 1416 oseb, obsojenih zaradi zločinov izvršenih po resoluciji Informbiroja, podpisalo resolucijo, s katero priznavajo svoje napake.

Beograd, (avg.). — Od 1467 oseb, ki so bile kaznovane v Jugoslaviji zaradi zločinov izvršenih po resoluciji Informbiroja, je 1416 podpisalo resolucijo, s katero izjavljajo, da se zavedajo škode, ki jo je povzročilo njihovo delovanje proti ljudstvu in proti KPJ. Te osebe, proti katerim so bile izrečene poboljševalne kazni — delo, ki je koristno skupnosti — so sprejele to resolucijo naslovljeno CK KPJ na nekem zborovanju, organiziranem v čast petega kongresa KPJ.

"Popolnoma se zavedamo napake in škode, ki jo povzroča naše delovanje proti Partiji in proti ljudstvu in edinole zaradi tega, ker smo bili pravočasno izolirani, nismo padli v večje in strašnejše izdajstvo, pač pa nam je bilo mogoče spremeniti naše prejšnje stališče, kar je večina od nas že napravila", tako je rečeno v resoluciji. Resolucijo so podpisali skoraj vsi, ki so bili kaznovani zaradi protiljudskega delovanja na podlagi resolucije Informbiroja. Samo 51 od njih se je vzdržalo.

IZJAVE O NOVI JUGOSLAVIJI

Še vsakdo, ki je prišel v neposredni stik z jugoslovansko stvarnostjo, je z lankoto spoznal, da je v sedanjem sporu med FLRJ in vodilnimi krogi Kominforma resnica na jugoslovanski strani in da bo ta resnica prej ali slej spričo nepopustljivosti in predanosti jugoslovanskih narodov pri zgradnji socializma zmagovito prodrla v svet. Med onimi, ki so se prepričali o tem, niso samo delovni ljudje raznih evropskih drzav, temveč tudi vidne politične in kulturne osebnosti, kakor francoski pisatelj Cassou in sedaj britanski laburistične stranke kot navaden pristaš komunizma.

Po 15 dnevnem potovanju po Jugoslaviji je sprejel Zilliacusa maršal Tito. Po svojem prihodu v London je Zilliacus izjavil: "Gospodarski položaj Jugoslavije ni niti daleč tako slab, kakor o njem sodijo nekateri zahodni opazovalci. Kljub gospodarski blokadi je Jugoslavija dosegla določene naloge zanašajoč se svojim znatnim virom vodne sile, izredno dobri letini in zadnjim odkritjem petrolejskih ležišč. Posebno aktivna je petrolejska industrija. Velika hidrocentrala, ki je eden največjih objektov petletnega načrta, je skoraj dokončana. Jugoslovani gledajo z zaupanjem in optimizmom v bodočnost svoje drzave v izvršitvi petletnega plana. Politični položaj je boljši kakor lansko leto. Napetost med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo samo utrjuje položaj v Jugoslaviji. Tajni odpor informbirojevcev je smatrati za zelo nepomembnega. **Tisti, ki v zahodnih drzavah mislijo, da se bo Tito pridružil zahodu,** — je zaključil Zilliacus — **so tako daleč od realnosti kakor informbirojevski fanatiki.**"

Po teh izjavah je pričakovati, da bodo Zilliacusa, ki so ga doslej prištevali med "svoje", proglasili kominformisti za izdajalca. . .

Francoski napredni pisatelj Jean Cassou se je s svojo soprogo mudil minuli mesec v Jugoslaviji. Ko sta si že ogledala nekatere kraje v Bosni, jim

(Nadaljevanje na 2. strani, spodaj.)

"Gradimo močno industrijo aluminija"

Jugoslavija skriva v svoji zemlji ogromna bogastva. Eno med njimi je boksit, čigar ležišča se razprostirajo v različnih predelih dežele. Iz boksita se pridobiva aluminij, iz aluminija pa se izdelujejo različni potrebni predmeti. Vendar je bil v stari Jugoslaviji ta preprosti račun zelo zamotan in je Jugoslavija imela prav malo, ali bolje — nič — od svojega boksita. Stara Jugoslavija je boksit izvažala, a aluminijeve produkte uvažala. Za določeno količino boksita je dobila n. pr. 4 dinarje, a izdelke, pridobljene iz iste količine boksita je plačevala po 100 dinarjev — razmerje 4:100! Ves čas tujega gospodarjenja z boksitom je bil edini dobiček Jugoslavije neznosno izrabljanje delavcev. Vse to je bilo možno zaradi tega, ker v

Pogled na tovarno aluminija v Strnišču pri Ptuju

Jugoslaviji ni bilo industrije aluminija — bilo pa je ni zato, ker so za to svojo uslugo domači oblastniki in finančniki prejemali "drobtinice" od nemških in drugih imperialistov.

Jugoslovansko ljudstvo pa noče več kupovati vsak lonec in žlico v inozemstvu, zato podpira napore dosedanjega političnega in gospodarskega vodstva pri izgradnji domače industrije.

V prvi petletki raste na slovenskih tleh v Strnišču tvornica — velikan, ki bo močna baza za vso aluminijsko industrijo v Jugoslaviji. Ta tovarna bo največja te vrste v Jugoslaviji in med največjimi v Evropi. Aluminij, ki ga bo proizvajala, bo zelo poceni, ker so surovine blizu in bo proizvodnja popolnoma avtomatizirana.

Nova Jugoslavija po vojni ni imela strokovnjakov za to panogo, niti ne planov za montiranje strojev, katerih posamezne dele je pustil nemški okupator v Jugoslaviji; toda neverjetna vztrajnost in iznajdljivost nekaterih inženirjev in delavcev je rodila uspehe. Posamezne dele, ki so bili nametani po dvorišču, so kombinirali in sestavljali toliko časa, dokler niso sestavili stroje, jih zopet demontirali in ponovno sestavili v tovarni. Ko je pozneje prišel nek strokovnjak nemške tvrdke "Poling" je dejal, da sta pri njih samo dva špecialna monterja, ki bi te komplicirane stroje montirala tako točno brez plana.

Ob pričetku dela je bila na stavbišču samo skupina nekaj inženirjev in delavcev, ki so se v procesu dela specializirali. Danes pa je pri njih že veliko okoliških kmetov, ki so se jim drug za drugim pridružili. Pomagali so pri montiranju in istočasno obiskovali strokovno šolo, ki jo je vodil eden od inženirjev. Prvi 25 tonski kotel so montirali v osmih dneh, drugi v treh, kasneje pa so tri take kotle montirali v dveh dnevih. Učili so se in tudi naučili.

Zavest, da ne delajo za tujce, da delajo za svojo domovino, ki jim pravično razdeljuje svoje dobrine, ta zavest jim je bila pri tem v veliko pomoč. Postali so monterji, nič slabši od inozemskih, visoko specializiranih. Dosegli so ogromne uspehe radi zaupanja v lastne sile in danes ponosno ugotavljajo: "gradimo industrijo aluminija".

(Nadaljevanje s prve strani.)

je Društvo pisateljev Bosne in Hercegovine priredilo kosilo, ki so se ga udeležili minister za vzgojo LR Bosne in Hercegovine ter druge osebnosti. V odgovoru na pozdrav predsednika Društva pisoteljev je Cassou dejal:

"V treh dneh, odkar sem v Jugoslaviji, sem dobil vtis, da v resnici prisostvujem enemu največjih del v zgodovini, ki nima važnosti samo za jugoslovanske narode pač pa tudi za vse narode sveta. To delo je univerzalne važnosti in zadeva vse svobodne ljudi. Resnično sem ganjen, ko vidim navdušenje, ki poživlje vaše delovne brigade, dušo, ki jo te brigade stavljajo v to velikansko gradnjo. Razumem tudi težkoče, ki jih sedaj imate. Bodite gotovi, da jaz sem edini, ki to razume, in da je mnogo francoskih naprednih pisateljev, ki vas opazujejo v tej preizkušnji. Načela, ki vas navdušujejo in poživljajo v tem trenutku, so načela osebnega dostojanstva, neodvisnosti, revolucionarne zvestobe, načela, ki se nam zdijo potrebna za ustvaritev socialističnega in revolucionarnega humanizma.

PROTIJUGOSLOVANSKO DELOVANJE KOZNULA ČSR V ZAGREBU

Tanjug javlja, da je notranje ministrstvo sporočilo češkoslovaškemu začasnemu konzulu v Zagrebu Štefanu Horvatu, da mora zapustiti Jugoslavijo, ker je zlorabljal svoj diplomatični položaj in deloval za zastrupljenje odnosov med ČSR in Jugosavijo.

"Borba" piše, da je Horvat izkoriščajoč svoj položaj češkoslovaškega predstavnika v Jugoslaviji stopil v stike s sovražnimi elementi in saboterji v Jugoslaviji, katerim je pomagal in dajal spodbudo za zločinska dejanja proti Jugoslaviji. Omogočal je jugoslovanskim državljanom tajni prehod jugoslovanske meje.

PRVI JUGOSLOVANSKI TRAKTOR

V Jugoslaviji so meseca septembra preizkusili prvi doma izdelani traktor. Traktor domače produkcije se je dobro obnesel. Tehta 2.5 tone in ima motor s 50 konjskimi silami. Vleče pet ton, pri oranju pa pet plugov.

Traktor je izdelal kolektiv tovarne strojev v rekordnem času treh mesecev, skupno z vsemi načrti. Zaenkrat so preizkusili tri traktorje. Ti prvi doma izdelani traktorji so velik uspeh jugoslovanske industrije in ponoven dokaz, s kakšnim uspehom ter poletom grade v Jugoslaviji socializem. V Rakovici so jih izdelali kot izvenplansko nalogo. Razstavili jih bodo na Zagrebškem velesejmu.

FLRJ BO KRILA SVOJE POTREBE BOMBAŽA

Do konca petletke bo Jugoslavija krila svojo potrebo bombaža z domačo proizvodnjo. Obenem s tem so dosegli uspehe, ki kažejo, da bodo to nalogo plana morda še prekoračili. Bombaž goje še vedno največ v Makedoniji, prav tako pa tudi v Hercegovini, Črni gori, Dalmcaiji in Vojvodini. Vzgojili so nekaj odličnih vrst, ki dajejo obilen in dober pridelek.

Riž ne pridelujejo samo v Makedoniji, temveč tudi v dolini Neretve, v Slavoniji in Vojvodini. Vzgojili so domačo vrsto, imenovano "62", ki daje za 30% večji pridelek kot italijanske sorte. Lani so v celi državi pridelali 950 vagonov riža, letos pa bo to število še znatno večje.

VEDNO VEČ NAFTE

Letos so v Jugoslaviji pridobili že 50-krat več nafte kot pred vojno v šestih mesecih. Nadaljni dvig proizvodnje jugoslovanske nafte je zagotovljen, ker bodo v kratkem jugoslovanske tovarne izdelale vrtalne stolpe in vrtalne stroje v taki množini, kolikor jih potrebuje FLRJ. Tako se bo pričelo drugo leto še živahnejše vrtalno delo na naftinih poljih. Vzgajajo nove kadre, tako da imajo že sedaj dovolj strokovne delovne sile za dvakrat večji obseg vrtalnih naprav. Nadaljujejo z izsledovalnim delom, ne samo na ... revirjih Dolnja Lendava-Feklenica Goljo, marveč tudi v severno-vz... Bosni, Zahodnii Srbij, Makedoni... Črni gori.

Sedaj imajo na Hrvaškem že ... virjev, kjer pridobivajo zemeljski ... v Banatu 6, Bački 5 in v okolici ... grada 3. Strokovnjaki so izrač... da imajo samo znana najdišča ... lijard kub. metrov plina, ki je ... pogonska sila, saj ima ta plin 8.5... 10.000 kalorij na kub. meter.

---

100 kilometrov gozdnih cest s... dili v Sloveniji po vojni, 100 k... pravili in razširili, da so primer... prevoz s kamijoni. Postavili so t... km žičnic za prevoz lesa iz te... stojnih gozdov.

1577 otrok iz goriške oblasti ... letos v kolonijah.

Tovarno za transformatorje s... dili v Črnučah pri Ljubljani.

Novo tovarno za izdelavo elek... ga in instalacijskega materiala ... zgradili v Mariboru.

Na Idrijski planini pod Mata... so zgradili novo stajo za 100 g... vine.

V Ljubljani bodo še letos d... okoli 440 stanovanj.

V polcvici meseca septembra ... zi Ljubljano pripotovali v FLR... slovanski izseljenci iz Francije ... prišli preživet svoj dopust v do... Ljubljančani so jih prisrčno s...

Požar je izbruhnil, dne 12. ... na jugoslovanskem prekooce... parniku "PARTIZANKA", ki ... pravilu v Splitu. Povzročena ... znatna škoda. Uvedli so preis...

Težave s stotisoči begunce...

Konec junija je zasedala v Ženevi generalna komisija Mednarodne organizacije za begunce. Organizacija bi morala zaključiti svoje delo do 30. junija 1950. leta. Generalna direkcija pa je v svojem poročilu objasnila, da bo do omenjenega datuma nemogoče vse begunce povrniti na domove, odnosno jih odpremiti v dežele, kamor bi hoteli in ki so pripravljene jih sprejeti. Ob zaključku roka bi ostalo še vedno okrog 172.000 oseb, katerih obstanek je odvisen od obstoja te mednarodne organizacije, medtem ko bi odostalih 130 tisoč oseb imela obveznosti, ki jih je Begunci, ki jih nobena država noče sprejeti, so po večini otroci, ženske, starci, bolniki, itd.

Da se omogoči likvidacija organizacije, bi bilo potrebno v prvi vrsti ustaviti sprejemanje novih beguncev v begunska taborišča, ki še vedno dotekajo v znatnem številu z raznih strani. Čim bo organizaciji 30. junija 1950 zmanjkalo sredstev, bo prenehala podpirati begunce, razen onih, ki so na poti za repatriacijo, ali že namenjeni v druge države. Kakor kaže, bo v najboljšem primeru ostalo ob likvidaciji še vedno 100.000 oseb, katerih obstoj bo treba nekako zagotoviti. Največ teh ljudi je trenutno v nemških, avstrijskih in italijanskih taboriščih. Sicer je padel predlog, naj bi te begunce obdržale države, v katerih oni danes žive, toda ne ena ni voljna prevzeti tako težke obveze, kajti dovolj imajo lastnih skrbi z milijona brezposelnih in nepreskrbljenih, tako v Nemčiji in Avstri... v Italiji. Zato bo najugodnejše... predstavljal njihov povratek ... vino, v kolikor bi se vsaj delno ... daljšalo življenje begunski o... ciji.

Toda poleg materjalnega, obs... tem tudi vprašanje pravnega ... beguncev. Ponajveč namreč ni... pravice do diplomatske zaščit... h katerim se prištevajo, manjš... iz takega ali drugačnega razlo... nima več državljanstva. Kaj... to zelo otežkoča že bivanje ... kjer so trenutno nastanjeni, še ... je najti zaposlenje ali prehod i... v državo.

S tem v zvezi je padlo na za... dokaj predlogov, od katerih je ... najzanimivejši oni, ki pripo... bi se organizirala ustanova, ... Nansenovi, ki je po prvi svetov... prevzela skrb za ruske ujetni... odklonili povratek v domovino.

Zaenkrat je ostalo le pri p... in ni prišlo do nikake rešitve ... vprašanja. Pač pa bodo vsi ... predloženi generalnemu tajni... ra združenih narodov, od kate... čakujejo potem pameten nasv... ga mogla organizacija osvojiti ... tej zadevi.

Ob tej priliki je generalna s... razpravljala tudi o arabskih b... iz Palestine, katerih število je ... 800.000 in ki tudi ne najdejo ... niti v arabskih deželah.

Zagrebški velesejm

bo predstavljal pregled industrije in kmetijske moči Nove Jugoslavije ter kazal visoko kvaliteto proizvodnje in proizvodov jugoslovanskih narodov, ... naporni borbi za izvršitev Petletke ustvarjajo pogoje za nagel ekono... razvoj svoje zemlje.

Velesejem se bo vršil od 17. septembra do 2. oktobra 1949.

Vse potrebne informacije o Zagrebškem velesejmu se dobijo pri Trgovi... poslanstvu FNRJ v Buenos Airesu, Av. de Mayo 1370-III, tel. 37-4551 in 8...

PO SVETU

ATOMSKA BOMBA ODVRNILA STRAH PRED NOVO VOJNO

Vse svoje upanje je predsednik Truman uničil, ko je pred nekaj dnevi ozvanil v svet, da ZDA so izgubile monopol nad atomsko bombo, kajti dokazano je, da to izdelujejo tudi v Sovjetski zvezi. Izjavil je, da imajo v tem času več podatkov, a povedal je samo, da se je v zadnjih tednih izvršila eksplozija atomske bombe v Sovjetski zvezi.

Čeprav se je večkrat že javilo, da tudi Sovjeti izdelujejo atomsko bombo in tudi se je pred časom objavilo vest, da je neka ameriška sismografična postaja zabeležila eksplozijo atomske bombe v kirgiški republiki Sovjetske zveze, so bili obrambni voditelji ZDA prepričani, da so oni bolj naprednejši in da bo minilo še nekaj let predno bodo Sovjeti izdelovali najučinkovitejše vojno sredstvo izdelano po človeku. V političnih in vojaških krogih je prevladovalo mnenje, da bo atomska bomba igrala odločilno vlogo v bodoči vojni in da nekaj desetin atomskih bomb, ki jih bodo vrgli na sovjetska industrijska središča zagotovilo Združenim državam zmago. Tako so torej Amerikanci mislili, da jih tretja svetovna vojna ne bo stala dosti žrtev in da bo zadostovalo samo nekaj oddelkov velikih bombnikov.

Vsi ti njihovi načrti so pa šli po vodi, ko so se vendar prepričali, da tudi Sovjeti izdelujejo atomsko bombo. Milijonske množice celega sveta je Trumanova izjava razveselila, kajti prepričani so vsi, da se je oddaljil strah pred novo vojno in da bodo hujskači nove vojne, vsaj za nekaj časa nehali z rožljanjem orožja.

SODNA BURKA

V Budimpešti se je vršila razprava proti bivšemu zunanjemu ministru Lazlo Rajk ter ostalim sedmim tovarišem, ki so obdolženi izdajstva. Po kratkih poročilih, katere smo imeli priliko prebrati razvidimo, da razprava proti Rajku in tovarišem je odkrita farsa, kajti obtoženci so bili obtoženi, da so sodelovali in vohunili v prid imperialističnim silam, da so bili v tajnih stikih s kardinalom Mindszentyjem, kakor tudi da so bili povezani z maršalom Titom za strmoglaviti ogrsko vlado. Znano pa je, da je bil komunistični voditelj Rajk eden izmed onih voditelev, ki so se upirali, da bi se sovjetski voditelji vmeševali v notranje zadeve drugih držav.

Razprava se je prav kmalu zaključila, kajti obtožneci so takoj "priznali" obtožnico in sodišče je obsodilo Rajka in dva tovariša na smrtno kazen, Lazarja Branka, bivšega trgovskega zastopnika jugoslovanskega poslaništva v Budimpešti, na dosmrtno ječo, ostale pa: enega na dosmrtno ječo in druge na več let zapora. Obtoženci so odklonili podpisati priziv na višje sodišče.

Več o tem v prihodnji številki.

Razveljavljene angleške denarne denarne vrednosti, je izzvalo po celem svetu veliko zanimanja in komentarjev. Celemu svetu je znano, da se Anglija zvija v krčih gospodarske krize že cel povojni čas in to po krivdi njene sestrice Severne Amerike, katera namesto, da bi ji nudila pomoč, jo hoče vsak dan bolj pokopati, za kar pa seveda, ne bomo mi prav nič žalovali, kajti vemo, da če ne bo ena, bo pa druga od njih držala v rokah svetovno gospodarstvo.

Anglija je razveljavila svoj funt-šterling zato, da bo lahko več izvozila. Ima namreč mnogo izdelkov, katere bi kupovala S. Amerika in ji zato dala prepotrebne dolarje, s katerimi bi potem Anglija lahko kupila, kar ona potrebuje. Na ta način pa pridejo dolarji dosti bolj dragi in je vrvi vtis, da bo to prineslo kaj koristnega, samo prevara. Potrošač bo na zadnje tisti, kateri bo moral plačati razveljavljenje denarja.

Ker z razveljavljenjem funta bi morala vlada znižati tudi del. plače, so se temu delavci takoj postavili proti in zahtevali, da mora vlada sedanje plače in cene vsem življenjskim potrebščinam proglasiti za stalne ter da se ne smejo spremeniti. Nekaj je angleško delavstvo v tem smislu tudi doseglo, a vse to je samo začasno, ker prej ali lavnega ljudstva in koncentracija vseslej mora razveljavljenje doprinesti svoje posledice, ki so obuboženje dega zlata in drugih vrednot v rokah nekaj posemeznikov, kateri jih potem izkoriščajo v svoje podle namene.

Mnogo držav je že zadela ista usoda, ker so morali znižati svojemu denarju vrednost, ker ozka povezava s funtom jih je v prisilila. Tiste pa, ki še niso tega koraka napravile in hočejo trgovati z Angleško, bodo morale to storiti, ker drugače ne gre naprej. Naša domovina Jugoslavija ima precej velike pogodbe z Anglijo, zato je tudi znižala tečaj napram funtu. Prej je isti veljal 140 Din. sedaj pa velja 220 Din.

Tako vidimo, kako velike posledice ima razvelavljenje denarja, do katerega se pride le v skrajnem slučaju. Do tega nevzdržnega stanja pa ni prišlo naravnim potom, ampak radi špekulacije Z. D. katere so napele vse svoje sile, da zaduše vsako prosto trgovino, katero hočejo napeljati na svoj mlin. Mi, ki vemo, da je "vsaka sila do vremena", smo prepričani, da se mora tudi to enkrat končati in bodo imperialisti, kateri kupčujejo s človeškimi življenji kot z navadno slamo, tudi zato prejeli plačilo, kakor so ga v raznih deželah, kjer so jih izgnali kot navadne pse.

Vatikan je dal v svet novico, glasom katere, bo zagrebški nadškof Alojz Stepinac imenovan za kardinala. Sedaj sedi v zaporu radi svojega prisrčnega sodelovanja. Mi bi sploh take vesti niti ne objavili, če bi ista ne dokazovala, kako nizko politiko vodi Vatikan napram naši državi. Imenovati hoče za kardinala človeka, ki je blagoslavljal čete morilca Pavelića, ki je nagrajal svoje oprode, ko so prinesli oči izvrtane iz nedolžnih hrvatskih gav. In ta nadškof, ki je sodeloval s takim človekom, bo sedaj nosil največjo cerkveno čast, katero lahko dobi neitaljan. To dela Vatikan zato, da bi dokazal, kako je njegovo razpoloženje napram našim narodom. Saj ima Vatikan mnogo boljših in bolj poštenih duhovnikov, kateri so bolj opravičeni nositi kardinalski naslov, pa tega ne pravi samo, da vnovič poniža naše narode, kateri pa prav gotovo ne bodo pustili, da bi Stepinac delal, kar bi se njemu zdelo, ampak ga bodo nadzorovali, da bo služil samo Bogu, ker svojemu narodu se je že davno odpovedal.

Ista novica pravi, da bo imenovan za kardinala tudi češkoslovaški škof Beran v Pragi. O njem ne moremo povedati veliko, pač pa lahko rečemo, da mora biti zelo podoben Stepincu, ker že precej časa je v odkirtem boju z svojo vlado, katere noče pripoznati in pravi, da je njegova vlada v Rimu, kar pa prav gotovo ne prija Čehom, ki so Slovani, kakor mi.

Ferdinand Cotič
TRGOVINA Z ŽELEZNINO
Lope de Vega 2989 T. E. 50-1383

Sovjetska zveza, Ogrska in Poljska so odpovedale pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči z FLRJ. Jugoslovanski voditelji so izjavili, da ta nov korak Sov. zveze in njenih satelitov jih ni popolnoma nič iznenadil, kajti to so že dalje časa pričakovali.

Rudarji Združenih Držav so napovedali stavko. Njih število presega en miljon. Predsednik Truman jih lepo prosi, naj odnehajo vsaj za 6 dni, ker v tem času, je rekel, se bo napravila zaloga, potem pa napravite kar vam drago. On seveda brani svoje, za rudarje pa mu ni mari, ker pri tej priliki ni obljubil nič sodelovanja za pošteno rešitev krize. Brezposelni delavci pa še vedno presegajo število 4.000.000, kar je za deželo, katera ima vse zlato iz celega sveta v svojih rokah, le preveč.

Čang Kaj Šek, znameniti kitajski general, ki je napravil vse, da bi svojo domovino rešil pred "komunisti", in je obhodil vse ameriške kapitaliste ter njihove prijatelje, se sedaj nič več ne jezi na "Komuniste", ampak pravi, da so krivi komunističnega pohoda na Kitajskem le ameriški "imperialisti", ker mu niso hoteli dati potrebnih kreditov na razpolago. Mi smo to usodo že davno pripisali kitajskemu generalu, ki je izdal svoj narod in je čas, da razume, da imperialisti pomagajo samo do tedaj, ko je vse prav, ko se pa juha začne hladiti, so oni prvi, ki jo zapuste.

Tudi v Italiii znajo živeti brez posebnega truda. V Benetkah je policija zasačila Lojzeta Boiventa, kateri je prodajal potne karte za Argentino z garantiranim delom in vsemi udobnostmi, ki iz poštenega dela izvirajo. Ker pa ima laž kratke noge, so ga kljub temu, da je mnoge kandidate-argentince osleparil, prejeli in bo sedaj lahko računal, koliko donosa dá pošteno delo.

V Brnu, na Češkem se je omnibus v katerem je potovalo 70 ljudi spustil v neko nižino, ker so mu zavore odpovedale, pa je zato trčil v neke obcestne zidove, kar je povzročilo smrt 40 potnikov.

V Francii je razveljavljenje funta šterlinga napravilo veliko škodo, kajti ministri že ne morejo tako sladko spati, kakor do sedaj. Delavstvo hoče svojo skorjo kruha, vlada jim ga ne more dati, ker noče škodovati bogatinom. Zato so se pa začeli kregati, ker se ne morejo sporazumeti ali bi dali delavcem malo kruha več v majhnem povišanju plače ali bi samo povišali cene življenskim potrebščinam. Delavstvo pa na noben način noče živeti brez kruha, zato bodo francoski ministri imeli menda veliko dela preden bodo zadovoljili volka in ovco.

Benetke postanejo s 1. oktobrom prosta luka.

ARGENTINSKE VESTI

Velika letalska nesreča. Ko je zadela sosedno republiko Ekvador velika nesreča radi potresa, je odpotovala iz Buenos Airesa komisija od Fundación Social María Eva Duarte de Perón, da da priskoči na pomoč nesrečnemu ljudstvu. Ta komisija se je iz Ekvadorja vračala z letalom v torek 27. sept. V letalu je skupno s posadko potovalo 25 oseb. V vasi Castilla, t. j. 55 km od Mercedes in v višini 1.500 metrov je letalo nenadoma pričelo goreti. Uvidevši veliko nesrečo, sta pogumna pilota takoj skušala čimprej pristati z letalom, kar se jima je tudi deloma posrečilo. Kljub temu sta oba v ognju našla smrt in umrli so tudi trije potniki, ki so iz letala, ko so bili še v zraku padli. 18 potnikov je bilo ranjenih. Ta nesreča kakršne v Argentini že več časa ne pomnimo je pretresla vso javnost.

Ekvatorjanska vlada, kakor tudi njeno ljudstvo, niso vedeli kako bi se zahvalili Argentini, za pomoč, katera jim je bila poslana ob priliki strašnega potresa v mesecu juliju t. l. Na vse načine so izkazovali čast vsemu argentinskemu ljudstvu in še posebno soprogi predsednika Mariji Evi Duarte de Perón, ki je vodila zbiranje pomoči in jo je zato ekvatorjanska vlada imenovala za častno "ameriško" državljanko, kar je prva argentinska dama sprejela kot veliko čast.

Dne 26. septembra se je v elektrarni v Puerto Nuevo pokvaril eden glavnih generatorjev, kar je povzročilo, da je bilo v mestu znatno manj luči kot navadno.

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH
Sala especial para tratamiento del reumatismo y sala de Cirurgía
Atiened: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono
Defensa 1153 T. E. 34-5319

FILOMENA BENES de BILEK
SLOVENSKA BABICA
Lima 1217, Buenos Aires, T. E. 23-3389

Slovenska cvetličarna "LOS ALPES"
HOSTAR ANTON
Triunvirato 4223 T. E. 51-0732

Avtobus, ki vozi iz Plaza Once v Lujan, se je na nekem ovinku blizu San Justo, prevrnil. Sreča v nesreči je bila, da je samo en potnik dobil lažje poškodbe, ostali pa so užili samo nekoliko strahu.

Vsa privatna avtobusna podjetja so dobila dovoljenja, da lahko povišajo ceno prevoznini. Zato so že dne 27. 9. začeli zahtevati 0.20 pesov, kar je bilo prej le 0.10 pesov. Pričakovati je, da bodo tudi državna podjetja prej ali slej povišala vožnjo.

Nad 1900 kilometrov dolg petrolejski vod (gasodukt) so pred kratkim dokončali. Ta bo v daljnjem Comodoru Rivadavia črpal "tekoče zlato" in ga dostavljal naravnost v mesto Buenos Aires, kjer se tega goriva največ porabi. S tem bo prihranjenih veliko milijonov pesov, kajti nakladanje, razkladanje in vožnja, je do danes mnogo stala in tako petrolej podražala. To veliko in težko delo, s svojimi precisnimi aparati in tehničnimi pripravami, je bilo izvršeno vse le z domačim delavstvom, kar priča, da se dežela osamosvaja in da je sposobna napraviti velika dela, kar se je pred leti mislilo, da znajo napraviti edino le tujci.

Nesreča v pristanišču. V četrtek 22. sept. se je v tukajšnjem pristanišču potopil vlačilec "Observador". Pri tem so izgubili življenje strojnik Ivan Spergasić in kurjača Dominik Vosila in Nikolaj Banina. Vsi trije so bili Jugoslovani.

V "Argentinsko-ruskem kulturnem zavodu", ki ima svoj sedež v ulici Maijú 735 se je 30. septembra vršilo predavanje, na katerem je govoril A. Varela o "Vtisih s potovanja argentinskega časnikarja po Sovjet. zvezi in vzhodnih evropskih državah."

Med predavanjem je vstopila v sedež policija in aretirala 202 navzoča poslušalca in jih odpeljala v zapor.

Policija je izjavila, da se je predavanje vršilo brez tozadevnega policijskega dovoljenja.

FABRICA DE MOSAICOS
ALBERTO GREGORIČ
Venta de materiales de construcción
Avda. Fco. Beiró 5671 T. E. 50-5383

SLOVENSKI GLAS

LEANDRRO L. ALEM 14 — T. E. 34 - 1322
HORARIO de 10—12 horas

Director: LADISLAO ŠKOF — Administrador: VICENTE SUBAN

ZASTOPNIKI:

Za Córdobo in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.
Za Rosario in okolico: Štefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.
Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.
Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada
Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larañaga 2235.

Buenos Aires, 30 de Septiembre de 1949 No. 36

OB OBISKU ŠKOFA Dr. ROŽMANA

Ko je meseca aprila 1941. leta vdrl v našo domovino trojni okupator, namreč Italijani, Nemci in Madžari, so se zdrave in demokratične sile slovenskega naroda zavedale važnega in odločilnega trenutka in že v istem mesecu organizirale Osvobodilno fronto, katere osnovna naloga je bila: neizprosen in oborožen upor proti okupatorju. Vse napredne sile v ljudskih množicah so bile takoj pripravljene vzdržati in dobojevati krvavo osvobodilno vojno ter si ustvariti svobodo o kateri so vedno sanjali vsi jugoslovanski narodi.

V zgodovini pa ostane zabeleženo, da se največjega in krvavega napora našega naroda niso niti z najmanjšo voljo do sodelovanja udeležile nedemokratične sile, temveč nazadnjaške kot vedno, so bile pripravljene zatreti vsak svobodoljubni poskus delovnih ljudskih množic. In še več, kajti v najkrajšem času so se pričele večati z okupatorjem in tako pričele najžalostnejšo pot, pot narodnega izdajstva. Žalostna je resnica, ki jo mora ves svet in tudi tisti, ki iskreno verujejo v Boga in njegovo pravičnost, priznati, **da so uradna katoliška Cerkev, njen višji, pa tudi nižji kler, skoraj brez vsake izjeme odigrali v zadnji osvobodilni borbi najžalostnejšo vlogo, vlogo Judeža - izdajalca.** Protiljudska duhovščina je zamenjala dušebrižništvo s politikanstvom in zastrupljanjem ljudstva. Z vnetimi pridigami so duhovniki v imenu Boga skušali zavesti slovenski narod, ga moralno prisiliti k hlapčevanju okupatorju, prisiliti, da se brez obrambe uda v svojo usodo, da se bori, toda ne proti okupatorju, ampak proti lastnim bratom, borcem za svobodo in neodvisnost slovenskega naroda. Zavesti so hoteli narod, sklicujoč se na Boga in njegove zapovedi, kot da bi bila božja volja, da se slovenski narod uniči. Ne da se olepšati, ne opravičiti in še manj pa zmanjšati velika krivda klera, kajti radi njihovega judeževega izdajstva so umirali tisoči in tisoči Slovencev, bodisi kot interniranci po italijanskih taboriščih, bodisi kot talci, bodisi kot od njih zapeljani izdajalci v belogardističnih bojnih formacijah in radi njih je gorelo nešteto vasi in domov. Znano je tudi, da so nekateri duhovniki s strojnico znali boljše ravnati kot pa z moštranco.

Ko je dospel čas, ko so slavne jugoslovanske armade osvobojale Slovenijo, se je izdajalskega klera lotil velik strah, kajti jasno se je zavedal svojega zločinskega početja in je zato zbežal z umikajočo Hitlerjevo armado in raznimi kvizlingškimi tolpami. Jasno je, da je zbežal med prvimi tudi **tisti,** ki je ves čas osvobodilnega boja ščuval slovenski narod na medsebojno sovraštvo in na boj proti partizanom, češ, da so to roparske in razbojniške tolpe, ukazoval in dajal nižji duhovščini navodila, kako naj se na prižnici in v spovednici v svet prepoveduje vsako sodelovanje z Osvobodilno fronto, **tisti,** ki je z mašo in svojo navzočnostjo dajal moralno upravičenost Hitlerjevih pomagačev in hlapcev — slovenski domobranec — ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Kakor je razvidno v dokaznem gradivu, ki ga na posebnem mestu objavljamo, je dr. Rožman s svojim vedenjem že takoj v prvem času okupacije slabil odporno moč slovenskega naroda in dajal potuho raznim domačim izdajalcem in zagovornikom sodelovanja s fašističnimi oblastmi. Večina slov. naroda je odklonila vsako sodelovanje z okupatorjem in obsojala obnašanje dr. Rožmana, ki se je na ta način vedno bolj in bolj odvajal od slovenske skupnosti. Borbo za osvoboditev naroda izpod krutega fašističnega jarma, pa je skušal dr. Rožman prikazati kot nekaj, kar nasprotuje božjim in cerkvenim postavam, idealne borce za svobodo naroda pa kot nemoralno in divjaško drhal, bandite, zoper katere se mora vsak pošten kristjan in veren sin katoliške Cerkve boriti. Izrazil se je večkrat, da je to stališče zavzel v smislu, da Slovenci nimamo mučencev za vero in da je mogoče tedaj začel čas, da jih dobimo. Takšne in podobne izjave, kjer je skušal škof dr. Rožman prikazati narodno izdajstvo kot sveti boj za Kristusa kralja, so po nalogu škofa širili tudi drugi iz njegove okolice.

Vsa veleizdajska početja skupine narodnih izdajalcev je slovenska ljudska oblast sodila in 30. avgusta 1946. leta je bila nad njimi izrečena v Ljubljani pravična sodba. Med to skupino je bil tudi škof dr. Rožman, katerega je ljudska oblast **obsodila na odvzem prostosti s prisilnim delom za dobo 18 let, izgubo vseh pravic za dobo 10 let po izdržani kazni ter na zaplembo celotne imovine.**

Še nekaj dni in škof dr. Gregorij Rožman, katerega žalostno zgodovino opisujemo, bo priletel iz ZDA v Buenos Aires. Kakšni so nameni, ki se skrivajo za tem škofovim obiskom, si jih lahko vsak izseljenec predstavlja. Namen ima obiskati najodaljenejše kotičke republike, kjer prebivajo Slovenci. Z obiskom škofa dr. Rožmana hočejo ubežni vodilni krogi obdržati vpliv nad preprostimi ljudmi, ki so bili svoječasno dovoli neuki in nepoučeni, da so nasedali zavijanjem in zmotnim tolmačenjem krščanskega nauka, da jih je to privedlo tako daleč, da se danes zapeljani in brezdomovinci klatijo po svetu. Dvomljivo je, da bodo slovenski begunci širom Argentine z odprtimi rokami in z slavnostmi sprejeli danes ljudi, ki so krivi njihove žalostne usode.

Zadržanje starih slovenskih naseljencev ob škofovem obisku, bodo pa dejstva pokazala. **Prepričani smo, da naše ljudstvo bo postalo še bolj budno ter da ne bo privolilo, da bi roka tistega škofa, ki je prizadel toliko gorja našemu ljudstvu, birmovala naše otroke.**

PO NASELBINI

Pobrali so nam vse

Kakor je naši javnosti znano, je bilo po odloku argentinske vlade naše društvo "SLOVENSKI LJUDSKI DOM", dne 26. aprila t. l. razpuščeno. Federalna policija je društvena vrata zapečatila in od tega časa naprej, je policaj stražil društvene prostore.

Pet mesecev je preteklo, ko nismo o tej zadevi ničesar poročali, čeprav se je marsikak rojak zanimal in povpraševal kaj bo z našim društvom. Nismo imeli odgovora na ta vprašanja, kajti nihče ni vedel kaj bodo oblasti ukrenile z društveno lastnino.

Danes pa o "SLOV. LJUDSKEM DOMU" poročamo novico, katera bo vsakega poštenega rojaka iznenadila in zgrabila za srce. V četrtek 29. sept. zjutraj, se je pred prostori, kjer je bil sedež "SLOV. LJUDSKEGA DOMA", ustavil velik kamjon, iz katerega je izstopilo več oseb, v par urah so naložili vse društveno imetje in je odpeljali proč.

Ker društvo po odloku vlade ne obstoja več, niso vsled tega oblasti dale nobenemu najmanjšega pojasnila kam se je odpeljalo vso društvo lastnino.

Ali smo mi to zaslužili?

Ustanovljen je odbor za proslavo 29. novembra

Uvidevši, da se nam bliža dan Narodnega praznika, t. j. 29. november ter da bi se kakor minula leta tudi letos čimboljše proslavilo šesto obletnico zasedanja Antifašističnega viječa narodov Jugosavije in četrto obletnico proglastive FLRJ, se je v ta namen vršil sestanek voditeljev naše naselbine, na katerem se je prišlo do raznih sklepov glede praznovanja našega narodnega praznika.

Na sestanku so bili prisotni voditelji naših bivših organizacij iz Boke, Dock Suda, Villa Devoto, Paternal, Centenera, Saavedra, Vicente López, Villa Ballester, Berisso, Piñeyro, San Martín in Villa Scasso. Sestanek so predsedovali tovariši Rude Mikuličič, Emil Semolič in Peter Zaferin in kot zapisnikar Ivo Sazunič.

Po izmenjavi misli in širši debati, kjer so spregovorili skoraj vsi prisotni se je enoglasno odobrilo, da se takoj gre na delo za organiziranje proslave 29. novembra, katero mora biti posebno letos pravi izraz edinstva jugoslovanskih izseljencev v Argentini, kakor tudi izraz naše naklonjenosti jugoslovanskim narodom in njenim voditeljem in naša nezlomljiva vera v delo in uspehe naših narodov pri zgradnji socializma v domovini.

Umetniški spored, katerega se bo ta dan izvajalo, bo sestavljen izključno iz naših narodnih pesmi in glazbe. Da bo proslava čim boljše organizirana, se je v ta namen izvolilo razne komisije kakor: komisija za umetniški spored, komisija za propagando, komisija za stike med izseljenci in komisijo za financo.

Komisija za stike je ustanovljena z namenom, da poišče vezo z našimi naselbinami širom republike Argentine ter da bi se na ta način prišli do zaželjenega cilja, namreč, da bi sporazumno uspeli, da bi se v najoddaljenejšem kotičku, kjer bivajo naši rodoljubi čim uspešnejše proslavilo naš narodni praznik. Na ta način bi pokazali splošni javnosti, da smo jugoslovanski izseljenci v Argentini verni sinovi naše socialistične domovine, posebno ko se gre za obrambo časti zaslužnih voditeljev naše domovine in kadar je več kot nikoli potrebno, da se brani resnico, kakor jo tudi branijo vsi narodi Jugoslavije in vsi zvesti napredni delavci celega sveta.

Glede organiziranja proslave našega narodnega praznika smo prepričani, da ne bo nobeden naletel na kake težkoče in zato priporočamo vsem našim izseljencem, naj tam kjer živi večje število naših rojakov takoj pričnejo z delom, da se organizira proslavo našega narodnega praznika. Tam pa, kjer živi manjše število izseljencev, naj se ti ta dan zberejo in s primerno čajanko ali večerjo proslavijo 29. november.

Ob zaključku sestanka se je na predlog nekaterih tovarišev sestavilo brzojav, ga odobrilo in poslalo maršalu Titu, v katerem se njemu in vsem jugoslovanskim narodom pošilja pozdrave, izraža globoko priznanje heroiske borbe za dosego zmage v zadnji osvobodilni vojni, kakor tudi pozdrave za ogromne uspehe naših narodov pri zgradnji petletnega plana in zgradnji socializma v naši domovini. Nadalje, da se s prezirom odbija vse klevete, da je naša domovina prešla v imperialistični tabor in obsoja provokatorsko in kriminalno postopanje reakcionarnih krogov v imperialističnih državah, ki hočejo na vsak način razbiti edinstveni demokratični front v svetu. Odločno in z ogorčenjem se odbija diktat pariške konference, s katerim je naša slovenska koroška odcepljena od naše domovine. Ob koncu se tudi zahteva, da se resnica o naši socialistični domovini v svetu ne prikriva, posebno pa to v državah novih demokracij in v ZSSR. dločno se zahteva, da se brani neodvisnost naše države in da se navram njej postopa na temelju enakopravnosti.

NAGLA SMRT ROJAKA

V četrtek 15. septembra je nepričakovano doletela smrt našega poznanega industrijalca Rudolfa Ukmarja. Štel je 54 let in bil doma iz Vojščice na Kranu.

V Argentino je dospel v dobi, ko so se množično izseljevali naši Primorci. Približno pred 15 leti se je osamosvojil in vsled svoje nadarjenosti in požrtvovalnosti tako hitro napredoval, da je v nekaj letih postal močen industrijalec lesnega pohištva, glavni solastnik in voditelj tvrdke "Fademar".

Med bivanjem v Argentini se je tudi v daljših presledkih udejstvoval v naših organizacijah in celo spisal dramo "Zakon ne pozna milosti", ki je svoječasno šla tudi na oder, a je zadobila slab odmev od naše kritike. Vsled tega poraza se je popolnoma oddaljil od društvenega delovanja in se pred leti komaj pojavil in v krogu prijateljev ustanovil "Trgovsko združenje". Ker tudi ta ustanova ni dosegla zaželjenih uspehov, čeprav je to sam tudi finančno dobro podprl, se je vnovič popolnoma odtujil od naše naselbine.

Pogreba pokojnika, ki se je vršili v petek 16. sept. se ga je udeležilo lepo število prijateljev, posebno pa raznih obrtnikov in industrijalcev. Zapušča soprogo in odraslega sina. Ostalim naše sožalje!

NOVI OBRTNIKI

Naša rojaka Silvan Pečenko in Marij Medvešček sta prevzela slaščičarno Marija Zobec v Merlu, katero obsta skupno z Marijem Zobec spopolnila in spremenila tudi v restavracijo. Želimo jim največjih uspehov!

Poznan rojak Josip Brezavšček je prevzel in bo nadalje vodil veliko kavarno "La Martona" v Vicente Casares. V novem podjetju mu želimo uspehov.

SPREJEM JUGOSLOVANSKIH MORNARJEV

V nedeljo 25. septembra je bil res krasen dan in nič čudno ni to, saj je bila vendar prva spomladanska nedelja. Hoteli smo tudi mi izseljenci praznovati prihod spomladi in zato so tovariši pri SLOVENSKEM GLASU in JUG. ISELJENIČKEMU VJESNIKU organizirali izlet na deželo. Jugoslovanski rojak M. Mancej je v ta namen dal na razpolago obširen in senčnati vrt v San Antonio de Padua.

Glavni namen tega izleta pa je bil, da se med rojaki zberemo ter tako pozdravimo in pogostimo naše vrle mornarje "Radnika" in "Bosne", ki so bili povabljeni na pečenje (asado), ki je bilo v ta namen nalašč pripravljeno.

Kljub temu, da je bil čas zelo kratko odmerjen za priprave, vendar je bilo vse tako v redu pripravljeno, da gre vsa čast onim, ki so to organizirali in pripravili. Kar se tiče obvestitve rojakov za ta sprejem tudi ni bilo preveč lahko radi pomanjkanja časa, vendar se je na to pečenje zbralo prav lepo število naših rojakov in rojakinj, med katerimi so tvorili večino naše aktivne osebnosti.

Udeleženci so v San Antonio de Padua dospeli z raznimi prevoznimi sredstvi: eni z vlakom, drugi pa z avti in kamijoni in nekateri tudi celo z kolesi in motornimi kolesi. Nekako ob 10 uri so dospeli na prostor naši mornarji in vse je hitro poživelo. Ker je bil prostor zelo ugoden se je takoj organiziralo nogometno tekmo, le škoda, da je to bilo treba prekiniti, kajti slastno pečenje je bilo pripravljeno in zvabilo prazne želodce okrog pripravljenih miz. Kakor že zgoraj omenjeno, je bilo vse najboljše preskrbljeno, saj tudi ni manjkalo ničesar za pod zob. Razen obilega vsakovrstnega mesa, so nas postregli tudi s sadjem, celo tudi s potico in kavo. Seveda ni manjkalo pri tem vina in piva, a za slabejše želodce je bila na razpolago tudi sodavica.

Ko so si prisotni nekoliko napolnili prazne želodce, je prišo na vrsto tudi, da so nekateri spregovorili par besed, kakor je ob takih prilikah že običajno. Prvi se je oglasi k besedi član ustanovljenega odbora za proslavo jug. narodnega praznika, ki je pozdravil v imenu vseh izseljencev mornarje obeh ladij in jim naročil naj sporoče v domovini, da jugoslovanski izsejlenci v Argentini stojijo trdno ob strani naših narodov v domovini z maršalom Titom na čelu. Pozdrav je vrnil in se zahvalil za sprejem v imenu posadke parnika "Radnika" tov. kap. Danko Vezić, ki je tudi ob tej priliki povedal kako se v Jugoslaviji dela in gradi socializem. "Morda se vam zdi neverjetno — je rekel — toda resnica je, da kamorkoli se pogleda, se vidi graditi ceste, železnice, tovarne ter stavbe in to v mestu, kakor tudi na deželi. Nerodovitna močvirja se pretvarja v rodovitna polja. Vse to se dela v Jugoslaviji pod spretnim vodstvom maršala Tita, v katerega popolnoma zaupamo. Mi delamo in trpimo, toda smo prepričani in prepričani bodite tudi vi, da bo naše trpljenje imelo uspeh. Vsa gonja in klevete proti Titu in Jugoslaviji so krivične. Dokazalo se bo prav kmalu, da je pravico in resnica na naši strani."

Za tov. Vezićem se je tudi oglasil kapitan "Bosne", ki se je ginjen zahvalil za lep sprejem in pogoščenje. Ko so bili pozdravi in napitnice končani, se je pričela neprisiljena družabna zabava. Naši rojaki so se pomešali med mornarje, se z njimi pogovarjali, zaplesali in zapeli več lepih pesmi. Med tem je bila mornarjem izročena tudi lepa torta z napisom.

Ko je vladalo najboljše razpoloženje pa je prišla prehitro ura odhoda. Nekako ob 5 uri so pričeli odhajati rojaki, ki so prišli iz oddaljenejših krajev in nato po presledkih tudi drugi.

Ta dan je bil res nekaj res nekaj posebnega, neprisiljenega. Ves čas je vladalo pravo bratsko razpoloženje, kakršno še malo kdaj. Vsem, ki so se tega sprejema v San Antonio de Padua udeležili, jim bo prav gotovo ostal v lepem spominu.

J. Š.

V senci pri slastnem pečenju

Mornarji "Radnika" in "Bosne" med našimi rojaki v San Antonio de Padua

Tovariška nogometna tekma je bila takoj organizirana na lepem in prostornem zemljišču.

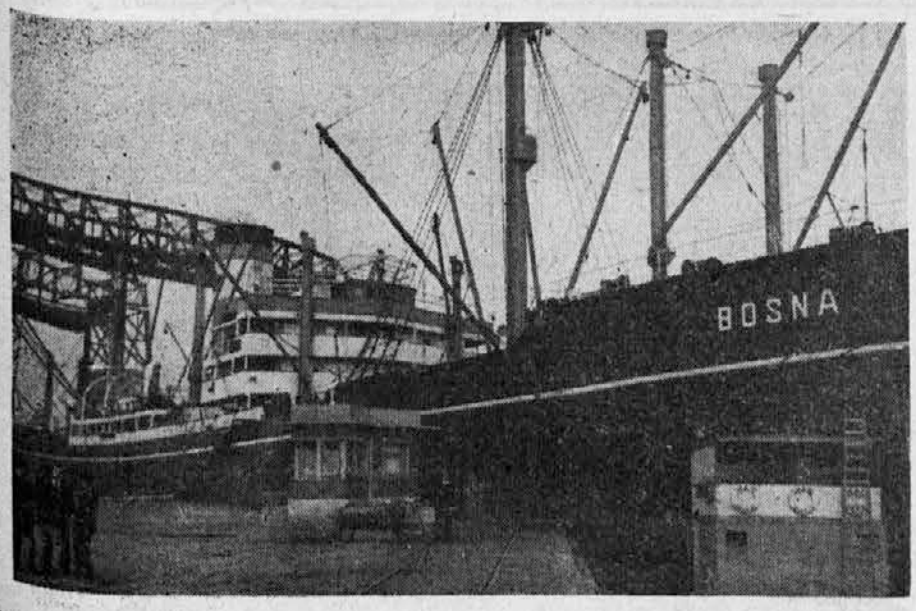

Naš jugoslovanski tovorni varnik "Bosna" v tukajšnjem pristanišču, ki je dospel 16. septembra t. l.

POVRATEK V DOMOVINO

Z našim parnikom "Radnik", ki bo za nekaj dni odpotoval proti naši domovini, odpotuje tudi FRANC ROVTAR, ki je dospel v Argentino pred 20 leti in zgubil na najdražje, kar imamo, namreč svoj vid. Zdravniki so dolgo časa upali, da se bo nesrečnemu rojaku vid povrnil, zato so ga poslali v dom slepcev, kjer se pa njegovo stanje ni nič zboljšalo. Ves ta čas so ga člani bivšega Jugoslovanskega društva Samopomoč Slovencev, katerega član je bil, obiskovali in mu pomagali. Ko pa ni bilo upanja na izboljšanje, so začeli zbirati prostovoljne darove med člani in prijatelji. Zbrali so toliko, da naš rojak lahko potuje v spremstvu svojega prijatelja v domovino. Če bi teh darov ne bilo, bi nesrečnež ne mogel potovati, ker naše ladje ne morejo voziti brezplačno, zato si lahko predstavljamo, kako bi o nas mislil ponesrečeni rojak, če bi mu ne pomagali. Pred vsem se mora pohvaliti člane bivšega Jug. Društva Samopomoč, ki so v slabem času pomagali rojaku in potem vsem, ki so se še posebej zanj zanimali. Obenem pa tudi treba uporabiti priliko in vsem dokazati, kaj zmore društvo, katero je organizirano na podlagi samopomoči. Prav ta slučaj bi moral vzbuditi marsikaterega rojaka, ki noče nič slišati o naših društvih, katera so pa vedno največja trdnjava za naseljenca ter najboljša družina, ki je vsakemu v njegovi potrebi ob strani. Mi želimo ponesrečenemu Francu Rovtar srečno vožnjo in v domovini veselo bivanje, rojakom pa priporočamo, da o tem, kar smo napisali, nekoliko razmišljajo.

ZAHVALA

Vsem, ki so se 22. septembra udeležili obletne zadušnice za Josipino Zobec v Merlu, se najtopleje zahvaljujem

Bivši ljubljanski škof dr. Gregorij ROŽMAN v pravi luči

Ko si je jugoslovansko ljudstvo z nadčloveškimi napori in ogromnimi žrtvami izvojevalo svobodo ter uspostavilo ljudsko oblast, je bila prva njihova skrb, da poišče domače izdajalce in zločince, ki so sodelovali v krogu sovražnika. Tako je bila tudi ustanovljena KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE ZLOČINOV OKUPATORJEV IN NJIHOVIH POMAGAČEV ZA SLOVENIJO.

Ta komisija je na podlagi dokumentacij izdala ODLOČBO O UGOTOVITVI ZLOČINOV OKUPATORJEV IN NJIHOVIH POMAGAČEV. V kratkem opisu je klasifikacija zločinov, kakor: narodno izdajstvo, moralna pomoč okupatorju, izdajanje navodil za streljanje ujetnikov in ranjencev, sitematični teror itd.

Leto LXIX Štev. 106a V Ljubljani, v torek, 6. maja 1941

SLOVENEC

Slovensko ljudstvo izreka zahvalo in udanost Duceju

Udanostni izjavi ljubljanskega škofa in zastopnikov slovenskega ljudstva ob zgodovinskem dnevu poslani Duceju

Ljubljanski škof dr. Rožman je poslal sledečo vdanostno izjavo:

Duce!

Po priključitvi k Veliki Italiji

Pred novo dobo romanske kulturne orientacije

"Slovenec" priča o naklonjenosti, ki jo je dr. Rožman izkazal Duceju.

V seznamu je tudi bivši ljubljanski škof GREGORIJ ROŽMAN, ki bo sedaj meseca oktobra dospel v Buenos Aires. Prepotrebno je, da naša javnost spozna v pravi luči kdo je škof Rožman in na podlagi obtožbe, ki jo je zgoraj omenjena Komisija izdala, podajamo nekaj izvlečkov o njegovem delovanju. V odločbi stoji:

"Škof dr. Rožman je takoj ob začetku okupacije stopil na stran okupatorjev in se udinjal najprej italijanskemu fašizmu, nato pa nemškim nacistom.

Ves čas je bil duhovni vodja domačih izdajalcev, podpiral in podpihoval je njihovo borbo proti slovenskemu ljudstvu ter odobraval vse umore in pokolje, ter ostale zločine, zagrešene po okupatorjih in njihovih pomagačih nad slov. narodom.

POEDINOSTI O ZLOČINU: Rožman dr. Gregorij, škof ljubljanski je bil duhovni vodja tistih, ki so organizirali boj proti ljudstvu, združenemu v OF, boj proti NOV in POJ. To svoje protinarodno in izdajalsko početje je prikazoval kot boj proti komunizmu in brezboštvu. S škofovo vednostjo in na njegovo pobudo so zbrali v času okupacije župniki in kaplani po ljubljanski pokrajini može in fante ter jih organizirali v razne oddelke bega in sličnih formacij. Organiziral je izrabljanje vere in duhovne oblasti. Kadarkoli je škof Rožman za časa okupacije javno nastopil, vedno je imel njegov nastop tudi politični pomen, namreč podporo okupatorju in ofront napram OF. Udeležil se je vseh svečanosti domačih izdajalcev ter sodeloval pri okupatorjevih prireditvah."

V dokumentaciji je razvidno, da takoj začetkom okupacije je dr. Rožman navezal stike z okupatorskimi oblastniki ter je po zasedbi Ljubljane že v torek 22. aprila 1941 obiskal okupatorskega visokega komisarja Graziolija. Le-ta je škofu obisk vrnil naslednji dan. Par dni pozneje in sicer 3. 5. 41. je škof Rožman izdal spomenico, v kateri **izraža vdanost in hvaležnost Duceju za to, da je vzel v svojo velikodušno zaščito Ljubljansko pokrajino in v njej bivajoče Slovence.** Ko je bila 24. 5. v operi v Ljubljani slavnostna predstava na čast člana fašistične vlade Bottaina, se je proslave udeležil tudi Rožman, da bi izkazal svojo vdanost in hlapčevstvo ital. okupatorju.

Dne 4. okt. 1941 je že italijanski kralj odlikoval dr. Rožmana zaradi njegovega protinarodnega in izdajalskega početja in pa zaradi njegove delavnosti, ki je stremela za tem, da se ohromi in čim bolj oslabi odporna sila slov. naroda v boju proti okupatorju. V istem mesecu je tudi služil slovesno službo božjo na dan proslave obletnice pohoda na Rim t. j. fašističnega praznika, kar je storil prostovoljno in iz lastne pobude zgolj zato, da se čim bolj prikupi fašističnim mogotcem.

Kar se pa tiče sodelovanja predstavnikov cerkve z novo oblastjo fašistične Italije, je v štev. 4.-6. **"Ljubljanskega škofijskega lista"** dr. Rožman povdaril: "Vsak človek bodi višjim oblastem pokoren; ni je namreč oblasti, razen od Boga, in te, ki so, so od Boga postavljene" (Rim, 13, 1). **S tega stališča priznavamo oblast ki je nad nami, in bomo po svoji vesti radi sodelovali v časno in večno korist ljudstva......"..**

Dne 20. 12. 41. je dr. Rožman na prižnici v stolnici govoril "času primerne besede" pridigo, v kateri je napadal narodno osvobodilno borbo in ščitil narodne izdajalce. Izvleček iz te pridige so naslednji dan objavili tudi okupatorju služeči časopisi.

Vse to početje pa je bilo zgolj nekaka priprava za nadaljno izdajalsko pot dr. Rožmana. V tem času je nastopal proti OF prikrito in dajal potuho narodnim izdajalcem. Ker je pa narodno osvobodilni boj zajemal vedno širše plasti slov. naroda, se je dr. Rožman odločil aktivno poseči. Začel je organizirati skupino ljudi, ki so se bali za svojo oblast, ki so se bali, da bo slovenski narod vzel svojo usodo v lastne roke. Na raznih sestankih verskih družb je zato začel pripovedovati boj proti komunizmu, s čemer je seveda mislil boj proti narodno osvobodilnemu pokretu.

Na konferenci koncem februarja 1942, so se ponovno pod škofovim predsedstvom v škofijskem dvorcu zbrali in vnovič pretresli politično situacijo ter ugotovili, da ital. okupator dela fundamentalne napake, ki so privedle do sedanje za nje težke situacije. Sklenili so, da bodo poslali v Rim duhovnika s predlogi, ki bodo omogočili hitro in brez posebnih naporov vzpostaviti red in mir v ljubljanski pokrajini in zadušiti osvobodilni pokret. Omenjene napake so bile zabeležene v šestih točkah.

Predloge katoliške stranke je nesel nek duhovnik 11. marca v Rim. Pri sestavi

Dr. A. Kirschbaum
Dra. María Kirschbaum
ZOBOZDRAVNIKA
LOPE DE VEGA 3271 T. A. 50-7387

Dr. Francisco José Cespa
DENTISTA CIRUJANO
Consultas de 15 a 20 hs.
Coronel R. Lista 5096
T. A. 50 - 5782

Reinaldo Wasserman
MEDICO
Nazca 2381 U. T. 50-2845

Dr. Hinko Halpern
Specijalist notranjih bolezni
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure
SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C
T. A. 32 - 0285 in 0829

FRANC BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Sesedel se je in mračno zastrmel v vrata. Bilo je, kakor da pričakuje misli in občutkov, ki so ga navdajali na nočni poti. Ni mu bilo treba dolgo čakati, ko grozeče sence so mu stopile v dušo. Dotlej še nikoli ni bil v takih škripcih, polaščal se ga je obup. Zamižal je, kakor da s tem pomirja svojo notranjost. Zopet je odprl oči, se ozrl po izbi, nato po mizi, kakor da išče česa, s čimer bi se zamotil.

Zagledal je pismo, ki je bilo dospelo med njegovo odsotnostjo. Bilo je Severjevo, spoznal ga je po pisavi. Pretrgal ga je in ga hlastno preletel z očmi. Odgovor na negovo drugo pismo. Tri redko popisane strani; opravičilo, da pismu ne more vsega zaupati. Naj ga vendar obišče, da se pomenita... Čedrmacu je omahnila roka, pismo je zopet položil na mizo.

Branje ga ni raztreslo. Saj se je že v naslednjem trenutku komaj spominjal, kaj piše v pismu. Zdaj ni bilo ničesar, kar bi ga moglo raztresti. Duh mu je bil prebujen, izbičan kakor še nikoli poprej. Topa omotica ga je popustila, lahko je mislil jasno, trezno, logično; zdelo se mu je, da bi v tem trenutku ne mogel storiti nobene nepremišljenosti. Preden leže, mora priti na jasno o marsičem, sicer znori. Nehote se je spomnil one noči, ko je bil izmučen zaspal z glavo na mizi. Tiste ure so bile malenkost proti tem trenutkom. Dogodki zadnjih štiri in dvajsetih ur, ki so kakor zver tičali v zasedi, so mu vedno jasneje stopali v zavest. In čudno — nenadno se mu je duh začel baviti z malenkostmi, čisto postranskimi stvarmi.

Zakaj je bil zopet trd s Katino? Kaj je zakrivila? Nenadoma mu je postala očita njena žalost in skrb, potem njena radost, ki ji jo je zagrenil. Zdaj morda bedi in joče. Ta misel se mu je kakor trn zasadila v srce, ni mu dala miru.

Vzel je svetilko, odšel po stopnicah in rahlo potrkal na vrata. Katina mu ni odgovorila. Tiho je stopil v sobo, kakor da se jo boji zbuditi. Zagrnjena je bila skoraj čez glavo, obraz je imela obrnjen v zid. Po belem vzglavju je bila sprostrta mreža njenih las. Tiha je bila, nepremična, a Čedermac je čutil, da ne spi. Pridrževala je sapo in prisluškovala.

"Katina!"

Okrenila je obraz, od solz mokra lica so se ji zasvetila v svetlobi. Velike oči so ji bile očitajoče, vendar so izražale hvaležnost in ljubezen.

"Zakaj ne spiš?" ga je znova rahlo vznevoljilo. "Zakaj jočeš?"

"Tako sem se bala zate!" je zajecljala skoraj tiho. "Tako sem se bala!"

V tresočem se glasu je bilo toliko duše, da se je Čedermacu milo storilo ob srcu. Zdaj je bila tako zelo podobna deklici iz dni, ko je bila pravkar prišla k hiši. Kadarkoli jo je zaradi otroške objestnosti trdo pokaral in se je razjokala, ji je pobožal lase, pa je bilo vse dobro. Moj Bog, saj mu je nazadnje le dobro delo, da skrbi zanj. Tega bi ji ne smel poplačevati s trdoto.

"Saj se mi ni nič zgodilo," je rekel božajoče. "Vidiš, da se mi ni nič zgodilo. In se mi nikoli ne bo. Spi, Katina! Lahko noč!"

Dekle se je nasmehnilo skozi solze.

Odšel je s pomirjenim srcem. Zdaj je lahko misli nemoteno posvetil le sebi. Tako čudno je bilo z njim, tako zelo čudno! Bil je izmučen, do konca izčrpan, saj prejšnjo noč ni spal in veliko je hodil. A bil je vendar prebujen do poslednje celice svojega telesa. Tudi če bi legel, bi mu duh neumorno dalje snoval in mu ne dal počitka.

Kadar je bil hudo vznemirjen, je vedno z naglimi koraki meril izbo. Tako tudi zdaj. Vsakikrat, ko je stopil mimo mize, je z ledjem zadel ob njen vogal, ne da bi se bil tega prav zavedal. Mrščil je čelo, ustnice so mu šepetale; zdelo se mu je, da dela končni obračun sam s sebo. V duhu je obnovil vse besede, vse dogodke od prvega do zadnjega dne, pisana krama, ki jo je razvrstil pred seboj. Mučil se je, da bi se znašel v blodnjaku živih nasprotij. Bilo mu je, kakor da išče nekega pogreška v računu, a ga ne more izslediti. Kakor da pleše po vrvi nad prepadom, iz katerega gleda črna tema.

Hodil je vedno nagleje, v krogu okoli mize, ki je stala sredi izbe. Roke je držal na hrbtu, vroč pot mu je stopal na čelo. Kakor da se zamotava v klopec, v nekaj temnega, nerazrešnega, kar se je strašno upiralo njegovi duši. Začetek mrzlice ali blaznosti? Stresnil je z glavo, kakor da odganja strahove, a so se mu znova spovračali. Kaj je bil rekel o svojih vernikih, ki ga je vse dni mučila skrb za njihove duše? Od dvoma o pravičnosti Cerkve, o krščanski pravičnosti, je le korak do dvoma o Bogu. Ne, nikar mi ne pravite, da nimate sredstev! Kaj bi storil Jezus Kristus na vašem mestu? Greh bi javno obsodil in prevzel vse posledice. Tega niste storili! Stiskal je zobe, napete ustnice so se mu premikale, kakor da na tiho izgovarjajo besede...

(Dalje prihodnjič)

predlogov je sodeloval tudi škof Rožman, ki je konferenco vodil. Škof je torej glavni iniciator predlogov, ki so pomenili enkrat sprovedeni v resničnost, veliko nesrečo z bedo in stisko za ogromno množico ljudi, saj priznava celo katoliška stranka, da je samo beguncev v ljubljanski pokrajini 10 odstotkov celotnega prebivalstva, ki ga je treba izseliti ali internirati.

Posledica veleizdajalskega pisma v Rim so bile mračne blokade v Ljubljani, kjer so bili tisoči odpeljani v internacijo. Mračne aretacije bivših jug. oficirjev, ki so jih prav tako odpeljali v internacijo v Gonars

Poleti l. 1942 je vodil okupator veliko ofenzivo proti partizanom ter predvsem proti civilnemu prebivalstvu Ljubljanske pokrajine z namenom, da zaduši osvobodilno gibanje. Ta trenutek je smatral škof za primeren, da zasadi nož v hrben lastnemu narodu. Radi že omenjenih govorov, ki so jih prinašali okupatorju vdinjani časopisi ter drugih njegovih izjav, kar je vse služilo poveličevanju sodelovanja z okupatorjem in napadom na OF, je dr. Rožman smatral, da je sedaj primeren čas za odkrit nastop oboroženih tolp, katerih namen naj bi bila borba proti narodno osvo-

smu dr. Rožman dovolj jasno dokazuje vso naravo in značaj, ko želi božji blagoslov krvoloku Robottiju za njegovo delo, katero je pač lahko dobro spoznal kot delo morilca in požigalca.

Po odhodu Robottija je škof prav tako iskreno sodeloval z njegovim naslednikom gen. Gambaro. Sodelovanje z okupatorjem se je celo poglobilo in na debelo so se ustanavljale izdajalske formacije in splošno znano je postalo dejstvo, da je škof voditelj borbe proti nar. osvobodilni vojski. V njegovi moči je bilo doseči izpust iz internacije, kar se je izvedlo celo v internacijskih taboriščih samih. Vsi, ki so se hoteli javiti v MVAC, so to sporočili škofu, ki je potem dosegel njihov izpust.

Za Božič l. 1942 so be-ga, ki jih je organiziral ljubljanski škof v soglasju in s podporo ital. fašistov, izvedli racije po mestu v Ljubljani ter je bilo ob tej priliki aretiranih okrog 200 ljudi. Aretirance so odpeljali v ljubljanske ital. vojašnice, jih tam zaslševali, mučili ter med njimi izbirali talce. Večino pa so odpeljali v internacijo. Pri aretacijah so sodelovali po škofovem nalogu tudi duhovniki. Dne 21. 12. 42 je aretiral neznani duhovnik Porenta Štefanijo in aretacijo ji je napovedal s pozivom: "V imenu Kristusa"!

Dosleden svojemu protinarodnemu delovanju je škof dr. Rožman 10. 6. 43 suspendiral Metoda Mikuža, predstavnika katoliške duhovščine v vrstah nar. osvob. vojske. Ta odlok je bil objavljen v Škofijskem listu dne 10. 6. 43. Dr. Rožman je kvisliškim oddelkom postavil na čelo dr. Ignacija Lenčka kot duhovnega vodjo. Ta je potem najfanatičnejše duhovnike zbiral okoli sebe in jih dodelil kot vrhovne nadzornike v posamezne cone. Ti duhovniki so prejemali od ital. okupatorja redno mesečno plačo za svoje protinarodno zločinsko delovanje.

"Slovenec z dne 13. 7. 43 je objavil sliko dr. Rožmana sredi fašističnih mogotcev, kako prisostvuje otvoritvi otroškega igrišča v Tivoliju. Pri tej priliki je dr. Rožman tudi govoril zbranim otrokom in občinstvu, pri čemer se je **klečeplazno in hlapčevsko ponižno zahvaljeval ital. okupatorjem za njihovo "plemenitost in dobroto".**

(Pride še).

Dr. Gregorij Rožman in general Rupnik se posvetujeta z nemškim generalom Rösenerjem za skupno borbo proti narodno-osvobodilni vojski

kot civilne internirance, nadalje odvzem radio aparatov in čistke med osobjem v upravi, na železnici, pošti, zlasti pa na policiji. Posledice pisma pa so bile dalekosežnejše, kajti takrat je Robotti doznal, da ima v škofu in njegovih res dobre zaveznike, ljudi katerim ni nobena žrtev prevelika, da ohranijo oblast nad slovenskim ljudstvom, ljudi, na katere se lahko sklicuje pri izvajanju strogih mer, češ, saj Slovenci sami to zahtevajo. Zato je škof s pismom sokriv množičnih internacij meseca junija in njegovo pismo je služilo tudi za izgovor in opravičilo zločinov storjenih za časa ruske ofenzive.

Dne 22. marca 1942, so v vseh cerkvah brali pastirsko pismo dr. Rožmana, v katerem obsoja osvobodilno gibanje OF in njegove voditelje, v katerem obsoja boj proti fašistični oblasti in proti izdajalcem, ki z Italijani lojalno sodelujejo. Izvleček tega pastirskega pisma je objavilo tudi okupatorsko časopisje in "Slovenec" je dejal v svojem komentarju: **"S to izjavo je škof pokazal na protikatoliški značaj in povedal, da je s katoliškim prepričanjem nezdružljivo vsako sodelovanje s to organizacijo."**

bodilnemu gibanju. Do tedaj navidez ilegalna Slovenska legija je pričela odkrito sodelovati z Italijani, pridružila se jim je pri izvajanju njihovega terorja nad mirnim slovenskim prebivalstvom, sodelovala je pri interniranju civilnega prebivalstva, sodelovala je pri streljanju talcev na deželi, sodelovala pri umorih, pokoljih in požigih.

Že pri množičnih akcijah in blokadah v Ljubljani so sodelovali posamezniki iz vrst katoliške akademske mladine kot konfidenti, ki so izdajali zavedne Slovence in jih pošiljali v zapore in internacije. Ustanovila se je tudi mestna varnostna straža, katere poveljnik je bil obsojeni Gorazd (psevdonim). Ta mestna varnostna straža je bila v rokah akademikov iz vrst Stražarjev (akad. društvo), ki so uživali vso podporo ljubljanskega škofa. Imeli so lastne zapore, v katerih so mučili ljudi, imeli so lastne posebne legitimacije, da so se lahko izkazovali napram okupatorju. Ti izdajalci so aktiviste OF aretirali na cestah, jih odvlekli v svoje zapore, med drugim tudi v semenišče, kjer so jih pretepali, mučili in izvabljali od njih podatke o voditeljih OF. Vse to se je godilo z vednostjo in odobritvijo škofa Rožmana.

13. okt. 1942 je bil ustreljen izdajalec dr. Marko Natlačen, najožji škofov sodelavec. Njegovega pogreba so se udeležili predstavniki fašističnih okupatorjevih oblasti in udeležil se ga je tudi škof dr. Rožman, k je ob grobu govoril.

Ko je bil gen. Robotti odpoklican s svojega mesta v Ljubljani, mu je ob tej priliki škof dr. Rožman pisal pismo, v katerem se mu je zahvalil za vse izpolnjene usluge, mu želel velikih nadaljnih uspehov ter mu podelil božji blagoslov. V pi-

Federalna vlada bo pomagala zadružništvu

Minuli teden je predsednik general J. D. Perón sprejel v posebni avdijenci zastopnike zadružnih organizacij iz cele republike.

Ob tej priliki je predsednik republike pokazal veliko zanimanje za zadružni pokret in je rekel med drugim: "Jaz in cela moja vlada prav dobro poznamo potrebe, posebno poljedelskega prebivalstva, zato je že dolgo odločeno, da bomo temu najprej priskočili na pomoč, ker do sedaj so bili največ izkoriščani od brezsrčnih prekupčevalcev in nepotrebnih mešetarjev, katere bomo z vašo pomočjo, ker morate biti dobro organizirani, iztrebili, kajti nam je na tem, da mora imeti od dela korist naprej tisti, ki v resnici dela.

Mi smo že precej takih mešetarjev in nepotrebnih trgovcev iztrebili, ker niso bili prav nič potrebni naši skupnosti. Za uresničiti naše načrte, pa ni zadosti samo par let, ampak so potrebna mnoga leta, kajti uničiti velike in dobro organizirane truste, ki imajo monopolizirano vse naše gospodarstvo, ni lahka stvar. Priznati pa je treba, da ste vi "zadružniki" to dobro vedeli in se v tem smislu borili, a uspeha ni bilo, ker so vedno oni zmagali in vas spravili, še nasprotno, da ste morali delati za njih. Radi tega se je vlada posvetila, da Vim bo pomagala, ker se je vedno borila proti trustom in monopolu. Kar se tiče starega načina oddaje žita trustom (acaparementos) je vlada dosegla že velike uspehe, še večje pa bo dosegla, če bo vse poljedelsko prebivalstvo z vlado. Povdaril je: — Zadružništvo, po svojem ustroju je najboljši način obrambe malega kmeta pred iskoriščanjem, zato mora zadružništvo postati veliko in močno, da bo tudi res v stanju odbiti vsak poskus izkoriščanja in v polni meri služilo svojemu namenu. Ako bo delavno ljudstvo združilo vse svoje moči z vlado, katera se bori za dobrobit vsega prebivalstva, bo prav lahko doseči vse; samo delati je treba po pravi poti in nikar se ne bati nobenega poraza. Nadalje jim je razložil, — da je tudi S. A. predsednik, pokojni Roosevelt hotel spraviti zadružništvo, da bi vršilo v Združenih državah svoje poslanstvo, pa se mu ni posrečilo, ker odpor kapitalističnih mogotcev je bil prevelik. Tukaj pa ni nobeno stvar nemogoča, ker jo delao ljurstvo, kateremu pomaga vlada." — Nadalje je rekel: "Mi smo že vse to vzeli davno v pretres, zato Vam lahko zagotovim, da bo dobilo zadružništvo od vlade vso potrebno pomoč. Do sedaj smo najprej reševali vprašanje industrijskega delavstva, sedaj pa je prišel čas, da pomagamo tudi poljedelcem in lahko vam rečem, da imate pri vladi najboljše prijatelje, kateri vas bodo vodili in vam stali ob strani, da bo vaše življenje boljše in lepše.

Nekaj smo v ta namen že napravili in sicer: odločeno je, da bo državna ustanova I. A. P. I. odstopila zadrugem del svojega dela, tako, da bodo zadruge same ustanovile svojo centralo, ki jo bodo pod vodstvom države vodili sami poljedelci, kar ne bo samo njim, ampak celi republiki v korist, ker njihovi pridelki bodo tako prišli naravnost v roke potrošnika in bodo tako izostali nepotrebni izkoriščevalci.

Za nas, ki smo se vedno borili za zadružne ideje in smo tudi tem posvetili v našem listu precej prostora, je to velika novica ter vredna, da jo predstavimo našim čitoteljem. Saj smo mi vsi, kar nas je sprejela gostoljubna Argentina, samo majhni ljudje in prav dobro razumemo, kako velikega pomena bo vse to, če se bo enkrat uresničilo. Pa tudi naši slovanski duši je najbližji zadružni pokret, zato bomo prejeli z vsemi štirimi in zadružnikom pomagali, ker vemo, da ne bo to v korist celi skupnosti, ampak tudi posameznikom. Zato se te novice res iskreno veselimo in jo bomo vedno podpirali.

S. A.

Mehaničjna delavnica
JOSIP HLAČA
Villa Real 140 J. Ingenieros - T.E. 757-640

BAZAR "DANUBIO"
D. UGLESSICH
Avda. San Martín 2902 T. E. 59-0833

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA
Pripravni prostori za krogljanje
JANKO POLIAK
Ituzaingó 4267 J. D. PERON

STAVBINSKA KOVAČA
G. ŠTAVAR & K. KALUŽA
Laprida 2443 Florida

PREVOZNO PODJETJE "GORICA"
LOJK FRANC
Villaroel 1476 T. E. 54-5172

TOVARNA POHIŠTVA
VINKO ROGELJ
BLANCO ENCALADA 249-261
VILLA ESCASO U. T. 652-013

ŽELEZO - BETONSKO PODJTJE
RUDOLF KOMEL
za načrte in preračune
Bernaldez 1655 T. E. 67-1411

MECANICA y ELECTROTECNICA
E. LOZEJ y W. COX
Avda. Riestra 115 T. E. 61-0656

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO
kovinska okna in polkna
FRANC BANDELJ
Avda. de los Incos 5021 T. E. 51-5184

TRGOVINA JESTVIN "TRST"
STANKO MIHELJ
Charcas 3120 T. E. 72-4957

Mercado "LAS MAGDALENAS"
CARNICERIA RAUBAR
Puestos 21, 24, 25 - Avda. Fco. Beiró 5276

Restavracija IVANČIČ RUDOLF
IVANČIČ RUDOLF
Añasco 2622

TRGOVINA ČEVLJEV "BELTRAM"
Vas po domače postreže.
Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča
ALBERT BELTRAM
Donato Alvarez 2288 Buenos Aires

LA VOZ ESLOVENA

EDITADO POR EL CONSORCIO DE LA VOZ ESLOVENA

V. KRMAC

Spoznavajmo našo domovino

(Nadaljevanje.)

Naši državi pripada tudi del porečja **Drima,** ki doseže morje v Albaniji. Njegovi izvirnici sta **Beli** in **Črni Drim.** Prvi zbira vodovje v Metohiji, drugi izteka iz Ohridskega jezera.

Vodna sila jadranskih rek je zelo primerna za pridobivanje električne gonilne sile. Dasi že otočje elektrarne ob Soči, Krki in Cetini, so v tem oziru še ogromne možnosti. Pravkar sta v gradnji elektrarni ob zgornji Neretvi in ob Zeti.

Črnomorsko vodovje. Donavskemu rečju pripadajo velike in dolge reke. **Donava** stopa na naša tla niže od Mohača pri Bezdanu, kot izrazita nižinska reka. Po Jugoslaviji in kot mejna reka se vije 591 km daleč. Pri Golubcu krene Donava med Karpate, ki jih prebije v znamenitem **Djerdapu,** največji prodorni dolini v Evropi (90 km dolgi).

Drava stopa na slovensko ozemlje pri Belaku, kot močna planinska reka. Pri Mariboru krene na panonska tla in doseže Donavo vzhodno od Osijeka. Dravski pritoki so majhni (Meža z Mislinjo, Dravinja, Pesnica in Bednja). Poleg **Zilje** na Koroškem je večji pritok samo **Mura,** ki dobiva dotoke iz Prekmura (Kučnico, Ledavo) in iz Slovenskih goric (Ščavnico).

Sava je najdaljša reka v naši državi (940 km). Njeno porečje zavzema domala dve petini Jugoslavije (94.000 km²) Prihaja na dan v slapu Nadiže v Planici in v slapu Savice nad Bohinjskim jezerom. Po združitvi obeh premeri Sava, kot bistra alpska reka Ljubljansko kotlino se prerine skozi sotesko do Zidanega mosta in teče nato kot počasna nižinska reka proti Beogradu, kjer se izliva v Donavo. Sava ima nesorazmerno porečje. Dočim dobiva z leve le krajše reke, ji priteka z desne nekaj dolgih rek. Levi pritoki prihajajo deloma z alpskega ozemlja. (Tržiška Bistrica, Kokra, Kamniška Bistrica, Savinja, Sotla in Krapina) deloma pa so vseskozi nižavske reke (Lonja, Ilava, Orljava). Krajši desni pritoki Save so: Sora, Ljubljanica, Krka in Kolubara, prav mogočne reke pa so Kolpa, Una. Vrbas, Bosna in Drina.

Kolpa izvira pod Risnjakom in se vije sprva po globokem predoru, naizvira v Liki. Tu teče skozi prelepa **Plitvička jezera,** ki jih medsebojni vežejo brzice in slapovi. V Liki ima svoj izvir tudi **Una.** Že v nižavi se ji pridruži **Sana.** Iz osrčja dinarskega ozemlja prihaja **Vrbas,** kot zelo bistra planinska reka. Med Jajcem in Banjo Luko si krči pot skozi veličastne tesni, ki drži skoznje tudi avtomobilska cesta. Pri Jajcu se izliva vanj s 30 m globokim slapom **Pliva,** ki se nekoliko kilometrov više mimogrede razširi v slikoviti **Plivski jezeri.**

(Sledi prihodnjič)

Franc Štekar
STAVBINSKI PODJETNIK
Ramón L. Falcón 6371
U. T. 64-3084

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA
Odškodnine, odslovitve, nezgode, dediščine in vse sodnijske tramitacije
Uradne ure od 18 do 20
Diagonal Norte 1119 — Piso 8
(nasproti obelisku) Escritorio 823
T. E. 35-6243 Buenos Aires

PRODAJALNA - TOBAKARNA
Prodaja raznih časopisov, revij, slaščic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila
VLADIMIR BENKO
Avda. Francisco Beiró 5709
VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

ŽELEZOBETONSKO PODJETJE
FRANC URŠIČ
Mercedes 1764 T. E. 69-1567
Buenos Aires

CALEFACCION
CIRIL PLESNIČAR
Calle Tronador 3203, T. E. 70-6166
Buenos Aires

TRADUCTOR PUBLICO
Esloveno, servio-croata, checoeslovaco y demás idiomas europeos.
Extracciones de partidas para jubilaciones.
San Lorenzo 937, Rosario (Sta. Fé)

TISKARNA RUDOLF ŽIVEC
Sarmiento 40 Caseros T. E. 757-1101

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"
izdeluje po najmodernejšem kroju
DANIJEL KOSIC
Calderón 3098 T. E. 50-6228
Devoto - Buenos Aires

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ
Avda. FRANCISCO BEIRO 5380, Dep. 2
T. A. 50-4542
VILLA DEVOTO

HERRERIA DE OBRA
HUMAR y MAKUC
Av. Central 3720
Calle No. 2 3729 T. E. 740-1604

Juan Sopcic e hijo
Hormigon armado
Cnel. Domínguez 244 T. E. 652-0244
Villa Madero

HERRERIA DE OBRAS
BRATA RIJAVEC
Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela
Segurola 1608-14 T. E. 67-6250
Buenos Aires

RADIO
Izdelovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje
JAKOB KREBELJ
Cespedes 3783 (vogal Avda. Forest)
T. E. 54 - 4650

Recreo "Europa"
Pripraven za nedeljske izlete v Tigre. Prevoz s postaje Tigre F.C.N.G.B. do recrea in nazaj
Lastnika:
BRATA ROVTAR
Tigre F.C.N.G.B. T. E. 749-589
Rio Carapachay

KROJAČNICA
Franc Meline
Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356
Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN
Srečko Turel
TRELLES 1402 U. T. 59-4104

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO
ANTON FORNAZARIČ
Espeña 558 - J. Ingenieros - T.E. 757-271

Electricidad y plomería JOSE RADAN
JOSE RADAN
Bernaldez 1550 Buenos Aires

PIVARNA — KROGLIŠČE IN KEGLIŠČE
PODGORNIK FRANC
Warnes 2113 La Paternal

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"
de Cuervo y Fernandéz
Avda. Fco. Beiró 5399 T. E. 50-8562

FOTO - ARTE MACOS
Najpopularnejši na Dock Sudu
Facundo Quiroga 1325 T. E. 22-8327

Stavbeni kovač FRANC ČOHA
Calderón 2779 T. E. 50-6655

EDINA SLOVENSKA STAVBENIKA
v Saavedri
ANDREJ BOŽIČ in SIN
Tehnična konstruktorja
Ruiz Huidobro 4554-58 T. E. 70-6119

KROJAČNICA CIRIL PODGORNIK
Tinogasta 5206 Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN
"PRI ČERNICU"
C. Ramón Lista 5650 T. E. 64-1500

MIZARSKA DELAVNICA
"LA PRIIMERA"
PETER JONKE
Lastnik:
Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela
Pasos Los Andes - Rio Ceballos
CORDOBA

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA JESTVIN
"TRIESTINA"
Lastniki:
KUKANJA in BRATA GEC
25 de Mayo 2606 CORDOBA

Kadar se želite naužiti čistega kordobskega zraka in se v miru odpočiti, se obrnite na
Hostería "LOS ALPES"
lastnik PETER JONKE, Rio Ceballos
Córdoba
Izvrstna postrežba in zmerne cene!

T.A.C. - TRST
Zastopstvo: DOMINGO BELAMARIČ
PAKETE V DOMOVINO
pošiljamo potom Trsta in dospejo v 12 do 15 dneh
Uradujemo: v calle Sarmiento 74 SAN MARTIN FCBM
v calle Cangallo 439-I. Esc. 119 BUENOS AIRES

Tiskarna "Córdoba"
Tiskarsko podjetje naših rojakov
Ferfolja, Baretto & Paškulin
Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela
Gutenberg 3360 T. A. 50 - 3036
Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Martin
BUENOS AIRES

RUDOLF KLARIČ
INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV
JOSE BONIFACIO 663 BUENOS AIRES

Krojačnica Stanislav Maurič
VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK
TRELLES 2642 T. A. 59 - 1232

Talleres Gráficos "Córdoba", Gutenberg 3360, Buenos Aires. — 30-IX-1949